

Sygn. akt I A Cz 1956/12

POSTANOWIENIE

Dnia 30 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący Sędzia SA:	Adam Jewgraf
Sędzia SA:	Anna Guzińska
Sędzia SA:	Walter Komorek (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2012 r. na posiedzeniu niejawnym we Wrocławiu

sprawy z wniosku wierzycieli **I. S. i R. S.**

przy udziale **S. S. (1)**

o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika

na skutek zażalenia wierzycieli

na postanowienie Sądu Okręgowego w Legnicy

z dnia 21 września 2012 r., sygn. akt I Co 85/12

p o s t a n a w i a: uchylić zaskarżone postanowienie i wniosek odrzucić.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy oddalił wniosek wierzycieli o nadanie klauzuli wykonalności prawomocnemu wyrokowi Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 24 czerwca 2004 r., sygn. akt I C 123/04, oraz wyrokowi Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 13 kwietnia 2009 r., sygn. akt I A Ca 147/09, również przeciwko małżonce dłużnika M. S., tj. przeciwko S. S. (1). W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy stwierdził, iż w niniejszej sprawie zastosowanie ma art. 787 k.p.c., w brzmieniu sprzed zmian dokonanych ustawą z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw, gdyż zobowiązanie dłużnika M. S. powstało przed wejściem w życie przepisów nowelizujących, tj. przed dniem 20 stycznia 2005 r. Jednocześnie Sąd I instancji podkreślił, iż zgodnie z powyższym przepisem, przesłanką warunkującą możliwość nadania klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika jest istnienie wspólności majątkowej pomiędzy małżonkami zarówno w chwili wyrokowania, jak i w chwili orzekania o nadaniu klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika. Sąd ten stwierdził, iż wobec wykazania przez uczestniczkę postępowania S. S. (1), że nastąpiło sądowe zniesienie wspólności majątkowej małżeńskiej wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 28 maja 2007 r., sygn. akt III RC 95/07, pojawiła się przeszkoda uniemożliwiająca nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika.

W złożonym zażaleniu wnioskodawcy domagali się zmiany zaskarżonego postanowienia przez nadanie klauzuli wykonalności zgodnie z ich wnioskiem. Wnioskodawcy podnieśli, że ich wierzytelność powstała w 2004 r., tj. przed zniesieniem wspólności majątkowej małżeńskiej, co nastąpiło w 2007 r., zaś art. 787 § 1 k.p.c. w brzmieniu sprzed

nowelizacji wskazywał, że jedynym warunkiem nadania klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika jest pozostawanie przez nią w związku małżeńskim. Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia w tym przedmiocie, w ocenie wnioskodawców, jest ustrój wspólnoty majątkowej małżeńskiej dłużnika, w szczególności późniejsze – po powstaniu zobowiązania – ustanie wspólnoty majątkowej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie zbiegło się ze stwierdzeniem przez Sąd Apelacyjny z urzędu powagi rzeczy osądzonej, co nakazuje uchylić zaskarżone postanowienie i odrzucić wnioski. Powaga rzeczy osądzonej, która zachodzi w przypadkach, gdy zapadło już prawomocne rozstrzygnięcie dotyczące tego samego przedmiotu postępowania, które toczyło się między tymi samymi uczestnikami postępowania, powoduje odrzucenie wniosku. Ulega zatem odrzuceniu wnioski w postępowaniu nieprocesowym, jeżeli w tej kwestii zapadło już uprzednio postanowienie, które się uprawomocniło (por. postanowienie SN z dnia 6 września 1994 r., III CRN 36/93, OSNC 1995, nr 1, poz. 20). Zasadniczo, zniesienie wspólnoty majątkowej, czy to na drodze postępowania sądowego, czy też w formie aktu notarialnego, wyłącza zastosowanie art. 787 k.p.c. i to bez względu na to czy wspólność zniesiono z datą wsteczną czy też nie. Wynika z tego, że w omawianej sytuacji odpada możliwość poszukiwania zaspokajania wierzytelności z majątku wspólnego. Powstaje natomiast sposobność żądania zaspokojenia swej wierzytelności z całego majątku dłużnika, obejmującego zarówno jego majątek dotychczas odrębny, jak i jego udział dotychczasowym majątku wspólnym. Z chwilą bowiem ustania wspólnoty majątkowej, przepis art. 42 k.r.o. nakazywał do majątku odpowiednie stosowanie przepisów o współwłasności w częściach ułamkowych. Od przedstawionej zasady przepis art. 47 § 2 k.r.o. wprowadzał wyjątek w odniesieniu do umownego zniesienia wspólnoty. Otóż małżonkowie mogli powoływać się względem osób trzecich na wyłączenie wspólnoty tylko wtedy, gdy zawarcie przez nich umowy majątkowej oraz jej rodzaj były tym osobom wiadome. W konsekwencji nie stanowił przeszkody do nadania tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przeciwko osobie pozostającej w związku małżeńskim, klauzuli wykonalności także przeciwko jej małżonkowi, z ograniczeniem jednak jego odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową, okoliczność, że po powstaniu wierzytelności małżonkowie umownie wyłączyli wspólność ustawową. Dopiero otrzymanie przez wierzyciela, przed powstaniem wierzytelności, wiadomości o zawarciu umowy majątkowej i jej rodzaju umożliwiło małżonkom skuteczne powoływanie się względem wierzyciela na wyłączenie tą umową wspólnoty ustawowej. Tym samym nadanie klauzuli wykonalności w trybie art. 787 k.p.c. nie było możliwe.

W przedmiotowej sprawie nie było zaś możliwe tym bardziej, że pomiędzy małżonkami S. zniesiono sądownie w 2007 r. wspólność majątkową. Skoro ta nie istniała w czasie postępowania klauzulowego, obejmującego rozszerzenie klauzuli wykonalności na S. S. (1) jako małżonkę dłużnika, to tym bardziej nie było możliwe nadanie przeciwko niej tej klauzuli. Tak stwierdził Sąd Okręgowy z Legnicy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 28 lipca 2010 r., sygn. akt I Co 65/10 i Sąd Apelacyjny we Wrocławiu oddalający zażalenie na to postanowienie w sprawie I A Cz 1288/10. Postanowienia te tworzą powagę rzeczy osądzonej, przez co nie było dopuszczalne ponowne powoływanie się w nowym wniosku wierzycieli na okoliczności objęte *res iudicata*.

Orzeczenie Sądu Apelacyjnego uzasadniają przepisy art. 385 i art. 397 § 2 k.p.c.